

GERINGDE VOGELS EN...

ENKELE OPMERKELIJKE TERUGMELDINGEN

LOKALE SPERWER

Op 25 juni 2003 ringde ik met Pieter een nest sperwers in Reusel in de buurt van de Grote Cirkel. Er waren 6 jongen, het waren vijf mannetjes en een vrouwtje. Van dit nest werd in maart dit jaar een vogel teruggemeld. Een mannetje was in Bladel dood gevlogen tegen glas. Hij was dus in de buurt blijven wonen en heeft waarschijnlijk twee jaar gebroed in de omgeving. Dit geval vormt een goed voorbeeld dat sperwermannetjes zich niet ver van hun geboortegrond vestigen. Vrouwtjes trekken wat verder weg om te gaan broeden.

Overigens bevestigt dit geval ook weer, dat er nogal wat sperwers sneuvelen door zich dood te vliegen tegen glazen afscheidingen en ramen. Ik heb nog drie terugmeldingen van sperwers die hetzelfde is overkomen. Van de bekende doodsoorzaken is dat de talrijkste.

LIMBURGS GOUDHAANTJE?

Op 28 oktober 2005 ving ik een goudhaantje dat een belgische ring droeg. Dat is geen alledaagse gebeurtenis. Ik was dan ook benieuwd waar en wanneer die vogel geringd was. Dat was een week eerder gebeurd in Kinrooi in belgisch Limburg. Dit goudhaantje had in die week nog 46 kilometer afgelegd in westnoordwestelijke richting. Mogelijk kwam dit vogeltje van veel verder oostelijk en was het nog wat uit aan het drijven, maar niet meer van plan om nog veel verder te trekken. Hoewel, ik heb hem niet meer teruggevangen, en niets meer van hem vernomen.

NOORDELIJKE KEPEN

Kepen kunnen in opeenvolgende winters in heel verschillende streken overwinteren, afhankelijk van het voedselaanbod. De winter van 2003/2004 was weer eens een ouderwetse kepenwinter: er zaten in

de loop van de winter overal kepen in de Kempen. In mijn tuin maakten ze dankbaar gebruik van de wintervoeding samen met groenlingen. Van november tot en met april kon ik 132 kepen ringen. Dat was sinds het eind van de jaren '80 niet meer voorgevallen. Van een van die 132 kreeg ik dit jaar een terugmelding. Het was van een tweede kalenderjaar mannetje (dus geboren in 2003) dat ik ringde op 29 maart 2004. Hij werd teruggemeld op 14 februari 2007, uit.... Noorwegen.

Het mooie was dat hij niet dood was teruggemeld maar gecontroleerd door een noorse ringer. Blijkbaar overwinterde deze vogel deze keer in Noorwegen, in het laagland ten zuidwesten van Oslo. Hij spaarde daarmee een tocht uit, op en neer naar Nederland van enkele reis 929 km. Het schijnt vaker voor te komen dat jonge kepen ver naar het zuiden trekken, maar dat oudere vogels, zeker de mannetjes, dicht bij het broedgebied blijven. Of is dit een teken van het broeikas-effect, met zachtere winters hoeven de noordelijke vogels niet meer zover naar het zuiden af te zakken?

Dat ze niet allemaal deze strategie toepassen bleek bij andere kepen uit die winter. Van die 132 geringde, ving ik er in de winter '04/'05 geen enkele terug, blijkbaar overwinterden ze toen ergens anders. Maar de winter erop waren ze er weer, tenminste de overlevenden. Ik kon er van december '05 tot april '06 nog vier terugvangen en controleren. Het waren allemaal mannetjes, drie als jonge man geringd, een als overjarige man. Dus er is toch ook een zekere plaatstrouw aan de overwinteringsplek. Hoewel, in de afgelopen winter heeft geen enkele keep uit 2003/2004 zich meer laten zien. Maar misschien overwinterden ze weer ergens anders.

OOSTELIJKE KOOLMEES

In het najaar van 2005 was er een grote invasie van zwarte mezen, even later gevolgd door een golf koolmezen. Er werden in ons land diverse koolmezen gevangen met ringen uit Estland, Litouwen, Polen en Rusland. Dat die mezen ook weer terug gaan richting de broedgebieden blijkt

uit een terugmelding die ik kreeg van een koolmees. Ik ringde die op 24 november 2005 in Reusel. Het was een eerstejaars vrouwtje. Bijna een jaar later op 7 november 2006 werd deze vogel gecontroleerd door een ringer in Litouwen. Mogelijk was de mees nog onderweg naar het westen, maar dan was ze toch aan de late kant om nog zo'n reis (1153 km) te gaan maken. Misschien was ze al in haar winterkwartier voor dat jaar. Wie weet van hoever oostelijk ze kwam.

Jan Wouters

KASTCONTROLES VOOR DE KERKUIL EN...

DE KREATIEVE KAUW

Bij de familie Ansems hangen twee 1412/1463-kasten in een veldschuur. In 1993 broedden hier nog kerkuilen maar dit jaar helaas niet. Bij de kastcontrole werden door Kees van Limpt kauwtjes van enkele dagen en enkele weken oud aangetroffen. Het leeftijdsverschil tussen de jonge kauwen was wel erg groot, er moet sprake zijn geweest van twee legfels in één nest.

Op 19 mei gaat Geert Sanders naar Jan Lendering in Hoogeloon, hier heeft Jaap van der Spek in 1989 een 4827-kast gehangen maar de laatste jaren niet meer

gecontroleerd. Jaap vraagt aan onze werkgroep de kast over te nemen als deze er nog hangt. Geert vond twee kasten in een veldschuur, waarvan een aan de buitenkant met een paartje kauwen. Op het spant hing de andere kast die was gemaakt van ondermeer laminaat. Op de kast broedde een kauw met jongen. Geert gaf de moed al op maar trof tot zijn verbazing vijf jonge kerkuilen in de kast. De kerkuil en de kauw broeden in harmonie op minder dan vijftig centimeter van elkaar.

In de kerk van Netersel is de 1403-kast een aantal jaren geleden weggehaald als gevolg van een verbouwing van de kerk-toren door een telecombedrijf. Op deze plaats dateren gegevens vanaf 1975, toen hier nog kerkuilen als 'vrij broedsel' werden aangetroffen. In de oude kast van 1979 zaten vaak kauwtjes en er werd in 2004 besloten een nieuwe kast met een brede pijp en sluis te maken. De nieuwe kast werd gemaakt volgens het principe van de steenuilenkast met sluis. Want de kauwen kunnen dan met het takkenmateriaal niet naar binnen. Dit jaar werd door Mark de kast weer gecontroleerd en nu was de kast door maar liefst twee paren kauwen bezet. Een paar kauwen in de pijp en het ander paar in de kast.

Mark Sloendregt

